

Havs och Vatten myndigheten

2021-05-25

Diarienummer: 2296-20

Sammanställning av remissyttranden gällande förslag till fiskereglering i marina skyddade områden i Bottniska viken

Förslag till ändring av Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:36) om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön har remitterats till

- Länsstyrelsen i Norrbotten län
- Länsstyrelsen Västerbotten
- Länsstyrelsen i Västernorrland län
- Länsstyrelsen i Gävleborg län
- Länsstyrelsen i Uppsala län
- Hudiksvall kommun
- Umeå kommun
- Haparanda kommun
- Kalix kommun
- Luleå kommun
- Piteå kommun
- Övertorneå kommun
- Jordbruksverket
- Kustbevakningen
- Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund
- Sveriges Pelagiska Fiskares Producentorganisation (SPF PO)
- Sveriges Fiskevattenägareförbund
- Världsnaturfonden (WWF)
- Region Norrbotten
- Regelrådet
- Norrbottens Kustfiskares Producentorganisation (NKFPO)
- Gävlefiskarnas Producentorganisation
- Svenska Naturskyddsföreningen (SNF)
- BirdLife
- Coalition Clean Baltic (CCB)

Utöver remissinstanserna har även Östersjöfaxälvar i samverkan inkommit med ett yttrande.

Förslaget innebär

Förslaget innebär att det införs fiskeregleringar i de marina skyddade områdena Bonden och Långvind som ska börja gälla den 1 december 2020 samt AIS-krav vid siklöjetrålning vilket ska börja gälla den 1 september 2021. De fiskeregleringar som kommer att börja gälla i Natura 2000-området Bonden (SPA/SCI) i Västerbotten län är förbud mot nät och fasta redskap och i Natura 2000-området Långvind (SPA/SCI) i Gävleborg län förbjuds allt fiske.

Synpunkter önskas även på konsekvensutredningen och på förslaget om fiskeregleringar i Finngrundens även om detta område inte kan beslutas nationellt utan kräver istället en process inom EU:s gemensamma fiskeripolitik.

Motiveringar och konsekvensanalys återfinns i remisshandlingen daterad 10 juli 2020, dnr: 2296-2020.

Remissvar

Vid remisstidens utgång 14 september 2020 hade följande remissvar kommit in till Havs- och vattenmyndigheten. Av dessa tillstyrker 5 stycken, 10 stycken tillstyrker med reservation, 2 stycken avstyrker och 9 stycken avstår från att lämna synpunkter.

Instanser som tillstyrker

Länsstyrelsen Västerbotten konstaterar att förslaget med fredning av Bonden är i linje med vad som påpekats i samband med beslut om naturreservatet Örefjärden-Snöanskärgården. Länsstyrelsen Västerbotten har därmed inget att erinra.

Länsstyrelsen Norrbotten Installationen av AIS kan komma att både ta tid och vara en ekonomisk påfrestning för den enskilda fiskaren. Länsstyrelsen ser därför positivt på att det kommer finnas möjlighet för fiskaren att få kostnaden finansierad av medel från EU:s havs- och fiskerifond och att ändringen av föreskriften träder i kraft först september 2021.

Länsstyrelsen ser positivt till förändringar som bidrar till en ökad kunskap om var trålfiske bedrivs. Genom detta kommer vi få en bättre möjlighet att skydda både yrkesfisket och ekologiskt viktiga arter. De fördelar som systemet medför för möjligheterna till förbättrad förvaltning är tydliga.

Haparanda kommun har ingen erinran.

Kalix kommun har inga synpunkter på förslaget.

Regelrådet finner att konsekvensutredningen i flertalet avseenden håller tillräcklig kvalitet. Det finns också brister i redovisningen avseende konkurrensförhållanden. Regelrådet finner emellertid inte att dessa brister är tillräckligt betydelsefulla för att de ska bli avgörande för helhetsbedömningen av konsekvensutredningen.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Instanser som tillstyrker med reservationer

Länsstyrelsen Västernorrland vidhåller att det är lämpligast att reglera fisket i inre Salen med miljöbalken och reservatsföreskrifterna. I likhet med övriga regleringar i reservatsbeslutet är fiskeförbudet här tänkt att gälla för överskådlig tid. Länsstyrelsen kommer överväga om det är motiverat att utöka regleringen till att gälla även de yttre delarna av reservatet.

Ett område som ej finns med i remissen, men där länsstyrelsen lyft behov av utredning är Vänta Litets grund. Det är länets enda utsjögrund och utgör såväl N2000 som Helcom MPA-område. Här finns en rik förekomst av blåmussla. Det har vid ett stort antal tillfällen observerats att framförallt finska trålare är i området och fiskar utmed N2000-gränsen. Länsstyrelsen saknar uppgifter om hur mycket fiske som förekommer och hur mycket strömming som tas upp, men anser att det bör utredas om fiskerestriktioner kan vara befogat i ett större område än vad som nu är Natura 2000. Vänta Litets grund har sannolikt stor betydelse för den i Bottenhavet minskande strömmingen. Fiske med tunga redskap nära botten riskerar dessutom att krossa de små musslorna.

Extrakommentar: I tabellen över fångster för området: Vad är det för skillnad på kategorin 'Sill-fiskar' och kategorin 'Sill/Strömming'?

Länsstyrelsen Gävleborg tillstyrker förslaget om Finngrundet med tillägget en 500 meters buffertzoon från östra bankens Natura 2000-gränser ingår i förslaget. Länsstyrelsen avstyrker däremot förslaget om fiskeregleringar enligt fiskelagstiftningen i Natura 2000-området Långvind då Länsstyrelsen anser att området bör regleras genom miljöbalken istället. Men vid en eventuell reglering enligt HaV:s föreskrifter bör det tydligt framgå att den årliga kustfiskövervakningen ska vara undantagen från fiskeförbudet för att uppföljning ska kunna fortsätta i området samt att en reglering enligt HaVs föreskrifter bör följa samma gränsdragning som Länsstyrelsens förslag på naturreservat inte enbart enligt Natura 2000-gränsen.

Länsstyrelsen anser det positivt att SLU Aqua får i uppdrag att ta fram underlag om pågående fiske, både svenskt och utländskt fiske i södra Bottenhavet och Ålands hav.

Hudiksvall kommun koncentrerar sitt yttrande till förslaget om Långvind där kommunen anser att ett totalt fiskeförbud är en för hård väg att gå. Kommunen föreslår 5 exempel på andra vägar man kan gå utan att stänga av allt fiske vilket enligt kommunen kommer att påverka friluftslivet negativt och efterlevnaden/respekten för skyddade områden hos allmänheten i stort kommer att minska.

De 5 förslagen är

- Att ge möjlighet till nätfiske inom områden med större djup
- Att begränsa antalet nät som får förekomma

- Att endast tillåta catch and releasefiske inom vissa områden
- Att hårdare reglera allt fiske inom de mest känsliga områdena
- Att förbjuda allt fiske under vissa tidsperioder.

Umeå kommun stödjer förslaget till fiskereglering i marina skyddade områden med följande tillägg;

Angående trålfiske inom marina skyddade områden vid Umeås kommuns kust:

Umeå Kommun Fritid Fiskeutveckling yrkar på att trålfiske (både yttrål och bottenrål) i marina skyddade områdena utan undantag ska förbjudas. I strategin för skydd av havs- och kustmiljöer i Västerbottens län har man identifierat bottenrålning som ett potentiellt hot mot kust och havsmiljöerna.

Marina skyddade området Bonden inom Örefjärden - Snöanskärgårdens marina naturreservat:

Bonden är en del av det marina naturreservatet Örefjärden-Snöanskärgården. Allt fiske inom hela det marina naturreservatet bör vara förbjudet. Endast metoder där oönskad fångad fisk kan återutsättas, på ett ändamålsenligt tillvägagångssätt förknippat med hög överlevnad hos fisken, ska kunna ges möjlighet till ett undantag från detta förbud.

Angående förslag till AIS-krav:

Umeå Kommun Fritid Fiskeutveckling stödjer förslaget till AIS-krav vid siklöjetrålning med följande tillägg;

Krav på AIS i bör tillämpas vid allt fiske med aktiva redskap oavsett storlek på båt.

Sveriges Pelagiska Fiskares Producentorganisation (SPF PO) anser att

- Området kring Finngrundet kan utformas annorlunda för att även fortsatt möjliggöra det pelagiska fiske som bedrivs i området. SPF PO föreslår att den norra gränsen till området följer djupkurvan för 15 meter, alternativt buktas. Övriga föreslagna områden har våra medlemmar inte haft några synpunkter på.
- Konsekvensanalysen av förslaget är undermålig då den felaktigt slår fast att inget svenskt fiske bedrivs i området kring Finngrundet. SPF PO har medlemmar som fiskar i detta område.
- De födoväveffekter av pelagiskt fiske som lyfts i bakgrundstexten är dåligt belagda med vetenskapliga studier. SPF PO har svårt att se hur det begränsade pelagiska fisket i området kring Finngrundet kan ge allvarliga födoväveffekter och anser även att de vetenskapliga bevisen för detta är svaga för att införa en så stark fiskereglering.

SPF PO vill återigen framföra vikten av att använda sjökort med djupangivelser för remisser av havsområden för att underlätta för samtliga remissinstanser.

BirdLife ställer sig bakom Havs- och vattenmyndighetens förslag om fiskereglering inom de för fåglar betydelsefulla områdena Bonden, Långvind och Finngrundet. Föreningen anser emellertid att fisket ska regleras även inom Natura 2000-området Rödkallen – Söräspen, som även utgör ett IBA (Important Bird and Biodiversity Area). Det finns flertalet arter inom

området som kan vara utsatta för bifångst och uttaget av fisk leder även till minskat födounderlag. BirdLife anser att om ingen sådan reglering planeras i området måste HaV lägga fram en motivering varför fiske i området inte ska regleras.

Sveriges Fiskevattenägareförbund tillstyrker att ett fredningsområde inrättas i Bonden, Västerbottens län, och har inga invändningar rörande ett presumtivt fiskefritt område vid Finngrunden i Gävleborgs län. Vi har inte heller några specifika invändningar mot förslaget om AIS-krav vid siklöjetrålning.

Sveriges Fiskevattenägareförbund avstyrker däremot förslaget om att ett fredningsområde (fiskefritt område) inrättas i skärgårdsområdet kring Långvind i Gävleborgs län. Förslaget innebär i praktiken en konfiskering av den enskilda fiskerätten på berörda fastigheter vilket är en stor del av vatten arealen. Högst anmärkningsvärt är det därför också att konsekvensutredningen helt saknar beskrivningar av hur fisket med stöd av enskild rätt påverkas av förslaget och huruvida samråd har hållits med berörda fiskerättsägare vid beredning av förslaget.

Kustbevakningen är positiv till förslaget om fiskereglering i de berörda skyddade områdena men har följande kommentarer/synpunkter:

- Utöver dessa områden har det tillkommit flera liknande nya frednings- och förbudsområden de senaste åren och samtliga utökningar som sker utan att Kustbevakningen får utökade resurser innebär att övervakningen måste spridas över fler ställen.
- Kustbevakningen är positiv till förslaget om krav på AIS för siklöjefisket, men anser att kravet behöver förtydligas och specificeras för att kunna beivras. Det föreslagna kravet innebär många tillämpningssvårigheter.
- Vad gäller fredningsområdet Bonden anser Kustbevakningen att det ur kontrollsynpunkt är svårmotiverat att endast förbjuda fiske med nät och fasta redskap, men inte handredskapsfiske. För Kustbevakningens kommande kontroll/övervakning av området underlättar det om allt fiske är förbjudet, då vi till exempel från vårt flyg slipper bedöma vilken typ av fiske som bedrivs om vi ser en båt i området. Kustbevakningen vill också framföra att det ur ett övervakningsperspektiv generellt är att förordna så få regler som möjligt inom ett område.
- Även om det anges att naturreservatet Salen inte ingår i denna remiss önskar Kustbevakningen påtala att vi delar Havs- och vattenmyndighetens bedömning att det är olämpligt att reglera en del av det skyddade området med reservatsföreskrifter samt en annan angränsande del med fiskerilagstiftningen.
- Vad gäller området Finngrunden är Kustbevakningen av uppfattningen att det, för att det ska kunna ske en effektiv fiskeriövervakning av området, är olämpligt att det regleras med för många positioner. Horisontella och vertikala gränsdragningar är bättre. Det hade i så fall räckt med 6 positioner och inte som nu 20. För att få till en bättre geografisk utformning kan buffertzoner användas.
- Kustbevakningen vill som avslutning betona vikten av att Havs- och vattenmyndigheten förser Kustbevakningen (Sjöbasis) med kartlager av områdena i god tid före regleringen träder i kraft.

Svenska Naturskyddsföreningen (SNF) tillstyrker förslagen om helt fiskeförbud i Långvind och Finngrundan i Gävleborgs län. SNF yrkar däremot på tillägg i förslaget enligt följande;

- Yrkar på helt fiskeförbud i Bonden, även om Naturskyddsföreningen ser positivt på att ett förbud mot fiske med nät och fasta redskap införs.
- Yrkar på att bottentrålning förbjuds i Kallfjärden och Rödkallen-Söräspen samt övriga marina skyddade områden där bottentrålning bedrivs. En grundlig bedömning enligt kraven i artikel 6.2 och 6.3 art- och habitatdirektivet kan sedan ligga till grund för huruvida begränsade undantag kan tillåtas.
- Yrkar på att Länsstyrelsen i Västernorrland län inför ytterligare fiskeregleringar i området som reservatsföreskrifter med stöd av miljöbalken. Det hade dock varit önskvärt att i denna remiss få ta del av vilka regleringar som myndigheten ser behov av. Det samma gäller skydd för den havslekande harren, det hade varit intressant att se hur myndigheten tänker sig regleringar för att skyddet ska bli ändamålsenligt.
- Vidare anser föreningen att en sådan bedömning bör genomföras för allt fiske med risk för betydande påverkan inom marina skyddade områden, samt att fiske i marina skyddade områden regleras med stöd av miljöbalken.

Östersjöläxälvar i samverkan stödjer förslaget till fiskereglering i marina skyddade områden i Bottniska viken med följande tillägg

- Östersjöläxälvar i Samverkan yrkar på att trålfiske (både yttrål och bottentrål) i marina skyddade områdena utan undantag ska förbjudas. Detta ska ovillkorligen gälla på områdena Kallfjärden samt Rödkallen - Söräspen som anges i remissen.
- Allt fiske bör vara förbjudet i marina skyddade områdena. Endast metoder där oönskad fångad fisk kan återutsättas, på ett ändamålsenligt tillvägagångssätt förknippat med hög överlevnad hos fisken, ska kunna ges möjlighet till ett undantag från detta förbud.
- Inom de marina skyddade områden där utländskt fiske förekommer måste beslut om gällande bestämmelser tas med berörda länder och säkerställas genom EU:s gemensamma fiskeripolitik.
- Östersjöläxälvar i Samverkan yrkar på att det ska vara ett krav på AIS för samtliga fartyg oavsett storlek (även för fartyg < 14 meter) som bedriver fiske med aktiva mångfångande redskap, såväl innanför som utanför trålgränsen.

Instanser som avstyrker

Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund

- Sportfiskarna motsätter sig förslaget om fiskeförbud vid Långvind som inkluderar ett totalt förbud mot sportfiske. Vi ställer oss däremot positiva till att freda viktiga lekvikar i området och även att ytterligare begränsa uttaget vid spöfiske. Vi anser att förslaget till fiskeregleringar i Långvind bör omarbetas från grunden i dialog med berörda intressenter, med ingångsvärde att fiske som inte innebär en reell negativ påverkan ska tillåtas.
- Ytterligare fiskereglering till skydd för kusharr inom marina skyddade områden bör införas. Mångfångande redskap (både fasta och rörliga) bör förbjudas i marina skyddade områden i utpekade kärnområden för kusharr och begränsningar i form av

antal fiskar per fiskare och dag och fönsteruttagsbegränsningar bör införas i samtliga kustvatten efter kustharr.

- Förvaltningen av strömming i Bottniska viken är otillräcklig och måste ses över i ett helhetsgrepp kring det pelagiska industrifisket.
- Automatiskt identifieringssystem (AIS) bör införas på samtliga fartyg som trålar innanför trålgränsen.
- Sportfiskarna anser att fiske i marina skyddade områden alltid bör regleras genom fiskeriföreskrifter, inte reservatsföreskrifter.

Norrbottens Kustfiskares Producentorganisation (NKFPO) anser att VMS-systemet ger tillräckligt stöd för myndigheternas övervakning av fisket i berörda områden.

VMS-systemet har tillräcklig positionsnoggrannhet.

Ett krav på införande av VMS-systemet på övriga trålfartyg under 12 m accepteras av fisket.

EU har inga krav på AIS för båtar under 15 m.

Ett införande av AIS-systemet skulle innebära betydande nackdelar för fisket som bedrivs under ca 3-4 veckor på hösten:

- Överträdande av trålgränser och tråltider har aldrig varit ett problem i detta fiske.
- Det saknas skäl för att införa ytterligare ett system på båtarna med tillhörande kostnader och underhåll.
- Båtarnas position och rörelser blir helt omotiverat "allmän tillgång", vilket kommer att leda till missuppfattningar, felaktiga anmälningar mm. Alla fartygsrörelser sker inte enbart under tillåten tråltid. Förflyttningar och ekolodssökningar efter fisk sker ofta på nätterna utan att fiske sker, vilket kommer att leda till missuppfattningar hos många som inte har övervakningsskäl.
- Trålfisket efter siklöja sker av 35 fiskare i en god anda men i konkurrens om bättre och sämre tillgång på fisk i de olika områdena. Varje fiskare har under lång tid lärt sig och dokumenterat trålrutter och hinder på botten. De har ofta sin egna "affärshemligheter" med detaljerade rutter för trålningen. Det finns även risk för hårdare fisketryck på vissa områden, som visat sig ge bra fångst dagen innan.

Instanser som avstår från att lämna synpunkter

Länsstyrelsen Uppsala län

Luleå kommun

Piteå kommun

Övertorneå kommun

Jordbruksverket

Världsnaturfonden (WWF)

Region Norrbotten

Coalition Clean Baltic (CCB)

Gävlefiskarnas Producentorganisation